

Kuopion ja Siilinjärven ev.lut. seurakuntien lehti

KIRKKO & KOTI

30.4.2025 / 4 / kirkkojakoti.fi

Toukokuun
tapahtumat
liitteessä

Sixten Korkman puolustaa hyvinvointivaltiota

sivu 4

Onko
tappaminen
syntiä?

sivu 6-7

Marja-Leena
Huttunen kävi
pyhiinvaelluksella

sivu 12

Perenna-
hoito on
ekoteko

sivu 3

PÄÄKIRJOITUS

Minna Siikaniva
päätoimittaja ja viestintäpäällikkö
minna.siikaniva@evl.fi

Vaaleista vaaleihin

OLEMME ÄSKETTÄIN saaneet päätökseen alue- ja kuntavaalit. Seurakunnat valmistautuvat jo marraskuussa 2026 käytäviin seurakuntavaaleihin. Vaaleissa valitaan kirkon luottamushenkilöt nelivuotiskaudelle. Seurakuntavaaleissa jo 16-vuotiaalla on äänioikeus. Moni poliitikko on aloittanut uransa kirkon luottamustehtävistä.

JOS SEURAKUNTA on itsenäinen, toimitetaan yhdet vaalit, joilla valitaan kirkkovaltuuston jäsenet. Näin toimitaan Siilinjärvellä. Mikäli seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, toimitetaan kahdet vaalit. Jäsenet valitaan yhteiseen kirkkovaltuustoon, joka johtaa seurakuntayhtymää, sekä seurakuntaneuvostoon, joka johtaa yhtymään kuuluvan seurakunnan toimintaa. Kuopion seurakunnissa käydään kahdet vaalit.

KAHDEN VAALILIPUKKEEN täyttäminen on herättänyt seurakuntavaalien äänestäjissä hämmennystä ja näin kävi tällä kertaa myös alue- ja kuntavaaleissa. Aluevaaleissa äänesti 51,7 prosenttia ja kuntavaaleissa 54,2 prosenttia äänioikeutetuista. Vuoden 2022 seurakuntavaaleissa äänesti vain 12,7 prosenttia äänioikeutetuista.

KIRKON LUOTTAMUSHENKILÖT päättävät merkittäviä asioita. Yhteinen kirkkovaltuusto käyttää ylintä päätösvaltaa seurakuntayhtymässä. Se vahvistaa talousarvion ja tilinpäätöksen sekä hyväksyy yhtymän toiminta- ja taloussuunnitelman, päättää virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta, suurimmista rakennushankkeista sekä kiinteän omaisuuden ostmisesta ja myymisestä.

SEURAKUNTANEUVOSTOJEN tehtävänä on johtaa seurakunnan toimintaa ja edistää hengellistä elämää sekä päättää seurakunnan varojen käytöstä.

KANNATTAA ÄÄNESTÄÄ ja vaikuttaa kirkon tulevaisuuteen. ●

LAINATTUA

” Jos on mahdollista olla lähiomaisen kuoleman hetkellä läsnä, se on valtava etuoikeus. En osaa selittää sitä paremmin, mutta on pyhä hetki, kun ihminen kuolee.

Näyttelijä Jukka-Pekka Palo, Askel 4/2025

” Mieluummin menee ennakkoluulojen kanssa riparille ja tulee tosi iloisena takaisin, kuin ei mene ollenkaan.

Isoskoulutettava Emma Selin, Lilja 3/2025

AJANKOHTAISTA AJASSA

Kirkon eduskunta

Kirkolliskokouksessa 5.–9.5. käsitellään mm. kirkon nelivuotiskertomusta, seurakuntavaaleja ja kirkkojärjestyksen muuttamista rinnakaisten avioliittokäsitysten vuoksi. Edustaja-aloitteista käsitellyssä ovat mm. seurakuntarakenteen muuttaminen ja hautaustoimesta luopuminen. Kuopion hiippakunnasta kirkolliskokouksessa on 10 edustajaa.

Youtubessa
Kirkon kanavalla

Kun syli on tyhjä

Tahattoman lapsettomuuden teemaviikkoa Lapsettomien Simpukka-viikkoa vietetään 5.–11.5. ja Lapsettomien lauantaista 10.5. Tänä vuonna teemana on vertaistuen merkitys. Teemaviikko muistuttaa, että vanhemmuus ei ole itsestäänselvyys. Suomessa joka viides hedelmällisessä iässä olevista kohtaa tahattoman lapsettomuuden. Kyseessä on yksi aikuisiän suurimmista kriiseistä.

simpukkary.fi

Pyhä torstai

Helatorstai on kristillinen juhlapäivä, jota vietetään 40 päivää pääsiäisen jälkeen – tänä vuonna 29.5. Se muistuttaa Jeesuksen taivaaseen astumisesta ja on osa pääsiäisen jälkeistä aikaa, joka päättyy helluntaihin. Taivaaseen astuminen kertoo Jeesuksen jumaluudesta: Kristus on kolmiyhteisen Jumalan yksi persoona, joka työnsä täytettyään palasi taivaan kirkkauteen.

YKSI HETKI KIRKOSTA

Neulamäen kirkon aulassa oleva leikkipaikka on kymmenisen vuotta ollut ilahduttamassa pieniä kirkossakävijöitä. Aulan kaapista löytyy erilaisia leluja, ja leikkipaikalta pystyy myös seuraamaan kirkkosalin tapahtumia. Lastenpaikkoja on monissa kirkoissa, ja viime aikoina niitä on uudistettu perheiltä saatujen palautteiden perusteella. Kuva: Tuija Turunen.

LYHYESTI

KUOPION TUOMIOKIRKOSSA on lämpöputkiremontti tulevana syksynä 1.9.–17.10. Tuolloin kirkko on kokonaan pois käytöstä.

SUOMEN EKUMEENISEN NEUVOSTON kevätkokous on valinnut uudeksi pääsihteeriksi YTM **Laura Häklin** seuraavalle viisivuotiskaudelle. Pääsihteerinä aloittaa tehtävässä 1. syyskuuta.

YHTYNEIDEN RAAMATTUSEUROJEN (UBS) vuoden 2024 raamatunkäännöstyön tilastot on julkaistu. Viime vuonna saavutettiin virstanpylväs: ensimmäistä kertaa yli 6 miljardia ihmistä maailmassa voi lukea koko Raamatun omalla äidinkielellään.

80 000

Kirkkohallituksen täysistunto jakoi avustuksina kirkollisille järjestöille yhteensä 80 000 euroa.

TEE NÄIN

- Kun haluat hankkia seurakunnalta sukusi haudalle hoitopalvelun, voit tehdä sopimuksen joko soittamalla, sähköpostilla, verkkosivulla tai toimistossa käymällä.
- Kuopion seurakuntien hauta- ja puistotoimistossa uusia hoitosopimuksia voi solmia perennahoidoista 30.5. ja kesäkukkahoidoista 10.6. asti. Lue lisää kuopionseurakunnat.fi/hautausmaat.
- Siilinjärven seurakunnan hautausmaan toimistossa hoitosopimuksia tehdään 30.5. asti. Lue lisää siilinjärvenseurakunnat.fi/hautausmaat.

Hautausmailla suunnataan kesää kohti

Haudanhoidossa halutaan kiinnittää huomiota ympäristötietoisiin valintoihin.

Sini-Marja Kuusipalo teksti
Tuija Hyttinen kuva

Toukokuussa hautojen hoito alkaa omaisten ja hautausmaiden työntekijöiden työllä. Kuopion seurakuntien hautausmailla haudanhoitopalvelu on hankittu 6 000 haudalle, Siilinjärvellä hoidettavia hautapaikkoja on liki 600.

”Hoitokausi on kesäkuun alusta syyskuun loppuun. Hoito sisältää kukkapaikan kunnostamisen, kukkien hankinnan, istutuksen, hoidon ja kastelun sekä haudan pinnan hoidon. Kasvi-tyypistä riippuen hoidon voi ostaa yhdeksi, viideksi tai kymmeneksi vuodeksi kerrallaan”, kertoo **Seija Kukkonen** Kuopion seurakuntien hauta- ja puistotoimistosta.

Entä jos valitsisit perennan?

Kuopiossa hoitohaudoista noin 14 prosenttia ja Siilinjärvellä 17 prosenttia on perennakukitettuja. Perennahoitojen suosio on koko ajan kasvussa: Kuopiossa 2020-luvun alussa sen olivat hankkineet 220 haudan-

omaiset, vuonna 2024 perennahoitosopimuksia oli tehty jo yli 800 haudalle.

Perenna on monivuotinen ruohovartinen koristekasvi. Sen valinta on ekoteko, sillä monivuotisena kasvi ilahduttaa vuodesta toiseen eikä sitä tarvitse kastella yhtä tiuhaan kuin kesäkukkaa. Kastelutarpeen vähentäminen on yhtenä tavoitteena seurakuntien ympäristöohjelmassa, ja perennojen suosiminen sopii tähän erinomaisesti. Monivuotisuus helpottaa myös haudan hoidossa.

”

Lajittelu onnistuu yhteistyöllä.

”Perennavaihtoehtoina meillä on tällä hetkellä ja-loangervo, kuunlilja ja pikkutöytäangervo. Valikoima on melko suppea, koska meillä on 36 erilaista hau-

tausmaata kasvuolosuhteineen. Pyrimme käyttämään varmakasvuisia lajeja”, sanoo ylipuutarhuri **Miikka Väisänen**.

Perennat kukkivat vain osan kesästä, mutta kasvit ovat kauniita myös ilman kukkaa. Myös hautaa hoitavat omaiset voivat istuttaa haudalle perennan, ja kasvin valinnasta voi jutella hautausmaan henkilökunnan kanssa. Sen sijaan puita tai pensaita ei haudalle saa istuttaa.

Ota lajittelu tavaksi

Touko-kesäkuussa hautausmailla haravoidaan, kerätään kynttilät, havut ja roskat, istutetaan kasveja ja pestään hautakiviä. Henkilökunta tuo haudanhoitajien käyttöön haravia ja lapioita, ja tyypillisesti äitienpäivän aikaan avataan vesipisteet.

Talven aikana kertyy hurjasti kynttiläjätettä muistomerkeille ja haudoille. Kynttilöitä, laatikoita, muovipusseja, ruukkuja, pakkauksia ja muuta sekajätettä kertyy Kuopion hautausmailla vuosittain 80 tonnia, josta keskuksassa 50 tonnia.

”Tämä kaikki menee poltettavaksi. Sen sijaan polt-

toon ei kannata ohjata mitään muuta, ei varsinkaan maatuvaa kasvijätettä. Ikävä kyllä tämänkin talven jälkeen kynttilät ja kompostit ovat sekaisin eli lajittelussa on vielä parannettavaa. Tavoitteenamme on lähivuosina saada määrää pienennettyä viisi prosenttia vuosittain hautausmaalla kävijöiden lajittelun myötä. Haluamme auttaa tässä opasteilla”, ylipuutarhuri Väisänen kertoo.

Parhaimmat mahdollisuudet eri jätelajien lajitteluun Kuopiossa on keskustan hautausmailla. On tärkeää lajitella jätteet: muovit ja ruukut sekajätteeseen, metalliesineet metallinkeräykseen ja kukat, lehdet ja muut kasvijätteet maatuvan jätteen astiaan.

”Parannamme ohjeitamme, jotta lajittelu sujuisi yhä paremmin. Lajittelu on meidän jokaisen vastuulla ja onnistuu vain yhteistyöllä.”

Hyviäkin uutisia lajittelusta on: Viime vuonna Vehmasmäen hautausmaalla eri jättepisteet uusittiin yhdeksi, ja samalla lajittelu parantui huomattavasti. Samaa mallia on tarkoitus soveltaa muillekin hautausmailla. Tänä vuonna lajittelupisteet uusitaan parilla Kuopion hautausmaalla. Työsarkaa kuitenkin riittää, sillä seurakuntayhtymällä on vastuullaan liki 40 hautausmaata.

Myös Siilinjärven Viinmäen hautausmailla lajittelu nousee uudelle tasolle jätekatoksien remonttien myötä. ●

Aloita lintubongaus hautausmaalta

Keväisin hautausmailla käy mahdollon sirkutus, sillä monet linnut viihtyvät siellä. Esimerkiksi Kuopion Isolla hautausmaalla kuulee mm. tiaisten, peippojen ja käpytikkojen sekakuoron.

Puolustatko hyvinvointivaltiota?

Taloustieteilijä Sixten Korkmanille hyvinvointivaltio on sydämenasia.

Janne Villa teksti
Jouni Haarala kuva

Valtakunnanviisaaksi valittu taloustieteilijä **Sixten Korkman** on vuosien ajan selittänyt kärsivällisesti ja yleistajuisesti talouden suuria linjoja. Pienenä äitinsä menettäneen ja hyvin vaatimattomissa oloissa veljiensä kanssa varttuneen valtiotieteen tohtorin sydämenasiana on puolustaa hyvinvointivaltiota.

”Meillä tunnetaan kollektiivista vastuuta yhteiskunnan jäsenistä. Pohjoismainen malli on osoittautunut toimivammaksi kuin muut, ja me olemme maailman onnellisimpia maita.”

Moraalinen velvollisuus satsata lapsiin

Sixten Korkmanin kunnioitus hyvinvointivaltion systeemeitä ja instituutioita kohtaan juontaa juurensa jo lapsuudesta. Päiväkoti ja koulu hyvine opettajineen pohjustivat köyhän vaasalaisperheen pojan pääsyä opintielle.

”Korkeatasoisen koulutuksen ansiosta Suomi voi olla jatkossakin toimiva demokratia. Kansalaisten on saatava asiallista tietoa yhteiskunnallisista kysymyksistä.”

Yhteisvastuullisessa kulttuurissa pienimmistä ja heikoimmistakin pidetään hyvää huolta.

”Meillä on moraalinen velvollisuus harjoittaa lapsen etua lähtökohtanaan pitävää politiikkaa. Muuten mahdollisuuksien tasa-arvo ei voi toteutua”, Korkman jyrähtää.

Ylisukupolviset ongelmat ja köyhyys kasaantuvat joihinkin perheisiin. Eriarvoisuuden ehkäisyksi tarvitaan toimia.

”Lapsiin satsaaminen on investointi, joka maksaa itsensä takaisin. Tuki ongelmista kärsiville lapsiperheille voi vaikuttaa ratkaisevasti yksilöiden kehitykseen.”

Eriarvoisuus rapauttaa yhteisöä

Hyvinvointivaltiossa tasataan riskejä ja torjutaan köyhyyttä.

”Kaikille tarkoitettujen koulutus- ja terveyspalvelujen sekä työttömyyskorvausten ja muun sosiaaliturvan etuna on, että järjestelmä vähentää palveluihin ja etuuksiin liittyvää häpeää tai stigmaa.”

Demokratialle ei tee hyvää keskustelutyylin muuttuminen kovaksi. Maltillisena kultaisen keskikieken kulkijana Korkman vierastaa vastakkainasetteluja, toisten ryhmien syrjintää.

”Meissä on syvälle juurtunut taipumus, että hyväksymme helpommin ne, jotka ovat meille tuttuja uskomusten, ihonvärin tai muiden tekijöiden perusteella, mutta toisiin suuntaamme vihaa.”

Ihmisiä ei pitäisi ohjata vihamielisyteen muukalaisia kohtaan.

Vähemmän tyly yhteiskunta

Lukuisissa länsimaissakin sosiaaliturvan vastaanottajat nähdään herkästi yhteiskunnan rasituksena pikemmin kuin oikeuksistaan hyötyvinä kansalaisina.

”Pohjoismainen pyrkimys universaalisuuteen parantaa parhaimmillaan heikossa asemassa olevien ihmisten itsetuntoa ja voi samalla voimistaa ajatusta, että olemme kaikki osa samaa yhteisöä.”

Luterilainen arvoperintö on vaikuttanut siihen, että kaikki kansalaiset nauttivat yhteiskunnan jäsenenä arvostusta, Korkman muotoilee.

”

Olemme kaikki osa samaa yhteisöä.

”Pohjoismainen yhteiskunta on vähemmän tyly ja välinpitämätön kuin yhteiskunta monissa muissa maissa.”

Yhteisvastuun kannattajana Korkman, olkoonkin ateisti, on liittynyt luterilaiseen kirkkoon, koska katsoo sen edistävän yhteisöllisyyttä ja jokaisen ihmisarvon kunnioittamista.

”Luterilaisuuden pitkäkestoisen ideologisen hegemonian seurauk-

senä syntyi asenteellisia edellytyksiä laajan yhteisvastuun omaksuvan hyvinvointivaltion synnylle.

Vallan siunaus vai kirous

”Demokratia voi toimia hyvin vain, jos riittävän monet kansalaiset ovat valvutuneita sekä informoituja taloudellisista kysymyksistä.”

Jos valtaa käytetään väärin tai tyhmästi, voidaan aiheuttaa suurta vahinkoa ja murentaa talouden toimintaedellytyksiä. Se, onko vallankäyttö yhteisölle enemmän siunaus vai kirous, riippuu päättäjien arvoista ja poliittisen päätöksentekojärjestelmän toimivuudesta.

Toimiva demokratia edellyttää politiikan kriittistä arviointia ja mahdollisuutta vaihtaa vallanpitäjiä.

Lämmin sydän ja kylmä pää

Politiikka luovii markkinavoimien ja kansalaismielipiteen ristipaineessa. Sen puhetapa muodostuu usein populistiseksi huonossa mielessä, eli vaikeisiin ongelmiin tarjotaan yksinkertaisia ja lähinnä tunteisiin vetoavia vastauksia, Korkman varoittaa.

”Tänään demokratian suurimpana uhkana länsimaissa ovat autoritaarista hallintoa haikailevat populistit. Olennaista on myös demokratian suojaaminen rahan ylivallassa.”

Hyvinvointivaltiota ei puolusteta vain etuuksia säilyttämällä tai niitä parantamalla.

”Pitää olla lämmin sydän mutta myös kylmä pää: tarvitaan päätöksiä, jotka kasvattavat työllisyyttä ja veropohjaa sekä leikkaavat vähemmän tärkeitä menoja ja tehostavat julkisen sektorin palveluntuotantoa.” ●

Kulttuurista hyvinvointia ikääntyneille

Pohjois-Savon hyvinvointialueen uuden hankkeen tavoitteena on lisätä kulttuuripalveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja alueellista kattavuutta tuomalla kulttuuritoimintaa lähelle ikääntyneitä.

Heli Haring teksti
iStock kuva

Mistä idea hankkeeseen syntyi, projektipäällikkö Merja Kaija?

”Kuopiossa on jo pitkät perinteet kulttuuriryön edistämisessä, joten tämä oli luonteva jatkumo sille. Tällaiselle on selkeää tarvetta ja halusimme myös alueellisesti laajentaa ikäihmisille suunnattua kulttuuritarjontaa. Kuopiossahan on jo pidempään toiminut yli 60-vuotiaille suunnattu kulttuuriluotsitoiminta, jossa kulttuuriluotsia voidaan pyytää seuraksi kulttuurikohteeseen. Uuden hankkeen myötä muun muassa tätä palvelua voitaisiin laajentaa muuallekin Pohjois-Savoon.

Hankkeelle on saatu sosiaali- ja terveysministeriöltä 600 000 euroa

terveyden edistämisen määrärahaa. Hanketta toteutetaan yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa.”

Kenelle hanke on suunnattu?

”Se on suunnattu sellaisille yli 65-vuotiaille, jotka tarvitsevat enemmän apua ja tukea kulttuurin pariin hakeutumisessa. Voi esimerkiksi olla muistisairaus tai vaikeuksia liikkumisen kanssa, jolloin ei herkästi uskaltaudu lähtemään tapahtumiin. Kulttuuria on tarkoitus tuoda lähemmäs kohderyhmää ihan fyysisesti ja myös etäyhteyksiä hyödyntämällä. Periaatteena kaikessa on, että kynnys olisi mahdollisimman matala.

Kaikki Pohjois-Savon kunnat ovat mukana hankkeen piirissä, mutta ohjelma voi vaihdella eri alueilla. Nyt meillä on meneillään kysely, minkälaista tarjontaa millekin alueelle toivotaan.”

Onko jotain konkreettista ohjelmaa jo tiedossa?

”Kevät ja kesä on vielä suunnitteluvaihetta, mutta syksyllä Kuopiossa ja Lapinlahdella alkaa jo tarjonta pyöriä. Siitä vastaavat yhteistyökumppanimme Tanssiteatteri Mini-mi ja Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu. Osallisuutta edistetään muun muassa ryhmämuotoisella Ystäväklubi-toiminnalla, jossa yhdistyvät osallistava taiteen tekeminen ja kokeminen.”

Mitä hankkeelta toivotaan?

”Toivomme tietysti, että sen aikana kehitetyt käytännöt jäisivät pysyviksi. Tavoitteena on myös, että entistä paremmin ymmärrettäisiin kulttuurin merkitys ikääntyneiden hyvinvoinnin lisääjänä ja ylläpitäjänä. Parhaimmassa tapauksessa kulttuurista voi olla apua myös yksinäisyyteen.” ●

LYHYESTI

Omantunnonsuoja myös kantoreille?

Toukokuussa 2024 kirkolliskokoukselle tekemässään esityksessä piispat ehdottivat, että kirkkojärjestykseen lisätään säännös rinnakkaisista avioliittotököesityksistä. Toisessa avioliitto ymmärretään miehen ja naisen välisenä ja toisessa kahden henkilön välisenä. Käsitukset ovat teologisesti eri tavoin perusteltuja.

Piispainkokouksen esityksen mukaan pappilla olisi mahdollisuus toimittaa samaa sukupuolta olevien parien avioliittoon vihkiminen tai avioliiton siunaaminen, mutta hän voisi siitä myös pidättäytyä. Samaa sukupuolta olevien parien oikeus saada kirkollinen vihkiminen säädettäisiin seurakunnan velvollisuudeksi ja tämän toteuttamisen varmistaminen kirkkoheran tehtäväksi.

Lakivaliokunta ehdottaa, että omantunnonsuoja laajennettaisiin pappien lisäksi koskemaan myös kantoreita. Kantoreilla on kirkkojärjestyksen ja kirkkokäsikirjan mukaan erityinen vastuu vihkitöiden musiikista.

Lakivaliokunta on kuluneen vuoden aikana laajentanut piispainkokouksen esityksen vaikutusarviointia merkittävästi ja kuullut laajasti asianosaisia ja asiantuntijoita asiassa. Kirkolliskokouksessa esityksen hyväksyminen vaatii taakseen kolme neljäsosaa edustajista.

Asian käsittely jatkuu 5.–9.5. järjestettävällä kirkolliskokousviikolla.

Kuulemistilaisuus Puijolla

Kuopion seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston voimassa olevan kiinteistöstrategian mukaan Puijon nuorisotalo on luokiteltu luovutettavien kiinteistöjen joukkoon.

Puijon kirkon alueen kaavan hankkeen keskustelu- ja kuulemistilaisuus järjestetään ti 6.5. klo 17–18.30 seurakuntasalissa. Kahvitarjoilu klo 16.30.

Kiinteistöpäällikkö **Petri Rautio**, hallintojohtaja **Mika Pulkkinen** ja kirkkoherra **Teemu Vuotilainen** kertovat hankkeesta, sen taustoista ja suunnitelmista ja vastaavat seurakuntalaisten kysymyksiin.

Koska kyseessä on yleistä mielenkiintoa herättävä, vireillä oleva asia, on siitä kirkkolain 3. luvun 3 §:n mukaan järjestettävä keskustelu- ja kuulemistilaisuus.

Kiinteistöstrategiaan on kirjattu, että tilanteessa, jossa kiinteistöä aiotaan luopua, on riittävät edellytykset ja puitteet tiloissa toteutetun seurakuntatoiminnan jatkumiselle varmistettava. ●

KAMALA LUONTO

Lisää päätöksenteosta
kuopionseurakunnat.fi ja
siilinjarvenseurakunta.fi

**Milloin
toisen saa
tappaa?**

Kristinuskon näkökulmia sodan oikeutukseen.

Kari Kuula teksti

iStock kuva Tuija Hyttinen kuvankäsittely

Kristinuskon oppia synnistä on vaikea kiistää. Ihminen tekee monenlaista pahaa, vaikka parempi minä ei sitä tahtoisi. Selvimmin se näkyy kansojen ajautuessa sotaan keskenään. Silloin kaikki osapuolet ovat vaarassa kadottaa ihmisyytensä.

Hyökkäys ei ole hyväksyttävää

Kadotetun Paratiisin kirjoittajan John Miltonin mukaan sota on Saatanan keksinnöistä kaikkein kauhein. Silti siihen täytyy valmistautua, sanoo kristillinen etiikka. Valtioilla on velvollisuus puolustaa itseään.

Kristityt ovat pohtineet sodan oikeutusta jo apostolien ajoista saakka. Jeesus ja apostolit kun eivät vaatineet sotilaita luopumaan ammatistaan.

Yleinen sääntö onkin selvä. Sota ja tappaminen on luvallista vain silloin, kun puolustetaan omaa maata vihollista vastaan. Hyökkäyssotaa kristillinen eetos ei hyväksy.

Joskus näiden kahden välinen ero ei ole mitenkään selvä. Onko ennaltaehkäisevä isku hyökkäystä vai puolustamista?

Hyökkäävät osapuolet käyttävät hyväkseen tätä epäselvyyttä. Esimerkiksi Venäjä väittää lähteneensä Ukrainaan puolustamaan sorrettuja kansalaisiaan ja omaa turvallisuuttaan. Näin sotaa perustellaan omalle kansalle, mutta muuta maailmaa se ei hämää.

Paitsi ehkä edesmennyttä paa- via. Hän ei selvästi tuominnut Venäjää totasylliseksi. Maailman ortodoksinen kirkko taas näkee asetelman kirkkaasti ja lausuu sen avoimesti julki. Venäjä on hyökännyt laittomasti naapurimaahansa ja Venäjän ortodoksinen kirkko on langennut syvälle tukiessaan maansa sotatoimia.

Kristinuskon sotateoriaa

Merkittäviä kristinuskon "sotateoreetikkoja" olivat Augustinus ja Tuomas Akvinolainen. Oikeutetun puolustussodan idea perustuu pitkälti heidän ajatteluunsa. Sen nykyinen virallinen versio löytyy katolisen kirkon katekismuksesta. Periaatteet ovat samanlaisia kuin länsimaisissa sekulaareissa etiikoissa.

Vain laillinen hallitus voi julistaa sodan ja kutsua kansalaisiaan

aseisiin. Mikään yksityinen taho ei voi turvautua väkivaltaan. Koska sotaa käydään aseiden, viranomais- ten tulee valvoa ja säädellä asekauppaa.

Hallitus voi ryhtyä vain puolustussotaan. Sillekin asetetaan tiukat rajat. Vihollisen aiheuttaman vahingon täytyy olla pysyvää ja vakavaa, ennen kuin sotatoimiin voidaan ryhtyä.

Tässä törmätään nopeasti rajanvedon vaikeuteen. Jos Venäjä ottaa haltuunsa muutaman kymmenen neliökilometriä asumaton Lappia vedoten omaan turvallisuudentarpeeseensa, onko vahinko niin suuri, että ihmisten tappamisesta tulee luvallista?

Roistovaltiot käyttävät tätä rajanvedon ongelmaa hyväkseen. Venäjä painostaa naapureitaan kiussanteolla, joka juuri ja juuri jää sotatoimimääritelmän alapuolelle. Näin synnytetään avuttomuuden tuntua, jolla toinen saadaan vähitellen suostumaan myönnytyksiin.

Sodankäynnin tavallakin on omat moraaliset sääntönsä.

Aseistautuminen on rauhantyytiä

Tarpeellinen mutta hankala on myös niin sanottu onnistumiskriteeri. Aseellinen puolustautuminen on luvallista vain, jos sillä on mahdollisuus onnistua. Täysin ylivoimaista vihollista vastaan ei pidä sotia, koska silloin monet menettävät henkensä turhaan. Valtio ei voi velvoittaa kansalaisiaan uurtamaan pelkän periaatteen vuoksi.

Antautuminen perustuu tähän kriteeriin. Jos vihollista ei voida enää mitenkään torjua, aseet on laskettava ja suostuttava tappioon. Näin vähennetään kuolonuhrien määrää toivottomassa tilanteessa.

Onnistumiskriteeri ruokkii asevarustelun kierrettä. Mahdollinen hyökkääjä pyrkii aseistautumaan niin vahvasti, että altavastaajalta katoaa moraalinen oikeutus ryhtyä

toivottomaan puolustussotaan.

Heikompi osapuoli puolestaan nostaa puolustautumisen oikeutustaan hankkimalla riittävästi tykkeitä ja liittoutumalla ystävävaltioiden kanssa. Tätä tarkoittaa jo antiikin aikainen sananlasku: Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan.

Sodallakin on säännöt

Sodankäynnin tavallakin on omat moraaliset sääntönsä. Jo Vanhan testamentin sotilait ryrittävät hillitä sodan raakuutta. Sotatoimet on kohdistettava vain sotilaita vastaan. Luontoa ja ympäristöä ei saa tuhota vihollisen painostamiseksi.

Sittemmin kristillinen teologia onkin korostanut, että yleinen etiikka pysyy voimassa sotatilaksakin. Vaikka taistellaan elämästä ja kuolemasta, mikä tahansa ei ole mahdollista. Vihollisenkin on ihminen ja häntä on kohdeltava sellaisena.

Toki pistää vihaksi, jos naapuri rikkoo hyvän rauhan ja pakottaa sotaan. Silti vihollista ei pidä vihata, koska viha johtaa tarpeettomaan väkivaltaan.

Vastapuolen demonisointi on sodissa yleistä. Kun *Tuntematto- massa sotilaassa* Rokalta kysyttiin, miltä tuntuu ampua ihmistä, hän vastasi: "Mie en tiä. Mie en oo ampunt ko vihollissii."

Onko tappaminen syntiä?

Älä tapa, sanotaan Raamatussa. Eikö hyökkääjänkin tappaminen ole syntiä?

Toisaalta on. Mutta välttämätöntä syntiä. Joskus on tehtävä pienempää syntiä suuremman synnin estämiseksi.

Toisaalta se ei ole syntiä, vaikka se tuhoaa toisen elämän. Pahaa kuuluu vastustaa ja äärimmäistä pahaa äärimmäisin keinoin. Niinpä vastuu siirtyy lopulta hyökkääjälle. Rikoksellaan hän pakottaa puolustajan tappotekoonsa.

Karkeasti sanottuna: hyökkääjä heikentää moraalista oikeuttaan elämänsä. Hänestä tulee Vanhan testamentin Kain, joka on vetänyt ylleen kuoleman uhan.

Pasifisti siirtää vastuun toisille

Jotkut kieltäytyvät asepalveluksesta uskonnollisin perustein. Jeesus käski kääntää toisen posken, joten tappaminen on aina yksiselitteisesti väärin. Kristillistä pasifismia tava- taan jo 1500-luvulta alkaen eräissä vähemmistökirkkokunnissa.

Totaalikieltäytyjä ajattelee seuraavansa Jeesuksen esimerkkiä. Ollaan Jumalan väkivallattoman valtakunnan merkkejä. Jos se vie ristille, olkoon niin. Ajatus kuulostaa jalolta, mutta vähättelee oppia synnistä.

Pahan valta on tosiasia.

Pahan valta on tosiasia. Syystä tai toisesta Jumala sallii senkin. Jos pahaa ei vastusta, sille antaa tilaa. Siksi aseellinen puolustaja toimii lopulta hyvän puolella. Hän estää ryöstön ja rosvouksen kasvun.

Aseistakieltäytyjä taas siirtää taakan toisille. Hän antaa muiden puolustaa itseään. Ja hän uhraa muut oman vakaumuksensa nimissä. Siksi hän ei voi vedota Jeesuksen esimerkkiin. Jeesus maksoi itse ja yksin väkivallattomasta vastarinnastaan.

Silti kristillinen etiikka katsoo, että yksilöllä on oikeus omantunnon syistä kieltäytyä aseista, mutta ei maanpuolustuksesta ylipäättään.

Yksilö voidaan pakottaa aseisiin

Voisiko yksilö silti sanoa, että en lähde rintamalle? Ei minua voi siihen pakottaa.

Tässä kieltäytyjä erehtyy. Kristillisen etiikan mukaan viranomaisilla on velvollisuus suojella kansalaisia. Tähän kuuluu myös oikeus pakottaa yksilöt tekemään oma osansa. Äärimmäisessä tapauksessa se tarkoittaa kutsua aseisiin.

Samalla logiikalla viranomaiset pakottavat kansalaisensa muuhunkin hyvään, kuten yhteisvastuuseen veroja maksamalla ja kunnolliseen elämään lainsäädännön kautta. Yksilö voidaan pakottaa myös rintamalle, jos tilanne sitä vaatii. ●

Palveleva puhelin kuulolla

Kun yksinäisyys kaihertaa mieltä, toimii kirkon Palveleva puhelin juttukaverina ja kuuntelijana.

Heli Haring teksti
Tuija Hyttinen kuva

Kirkon puhelin- ja verkkouttamispalvelu Kirkon keskusteluapu on tarjonnut apuaan jo 60 vuotta. Palvelu käynnistyi vuonna 1964 nimellä kirkon Palveleva puhelin – sittemmin toiminta on laajentunut myös verkkoon chat-palvelun ja nettikirjeiden muodossa.

Palveleva puhelin toimii vapaaehtoisvoimin. Kuopion alueella yksi pitkäaikaisimmista päivystäjistä on Sinikka, joka on ollut Palvelevan puhelimen vapaaehtoisena jo reilut kolmekymmentä vuotta.

”Olen aina ollut kiinnostunut ihmisistä, joten uteliaisuus sai alun perin lähtemään mukaan toimintaan. Työelämässä ollessani tämä oli myös hyvää vastapainoa varsinaiselle työleni”, Sinikka kertoo.

Tuntemattomat kohtaavat

Sinikka ei esiinny jutussa koko nimellään eikä kasvoillaan, ja sille on selkeä peruste.

”Palvelevan puhelimen toiminta-ajatus on, että

tuntematon vastaa tuntemattomalle. Me päivystäjät pysymme anonyymeina.”

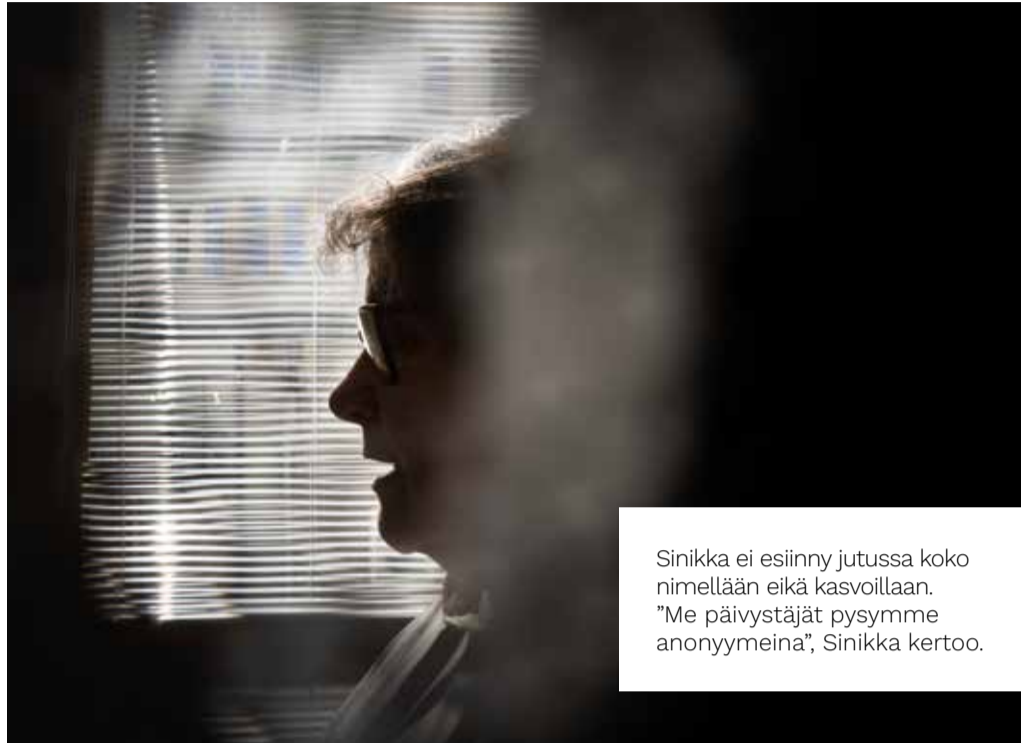
Sinikalla on melkoisen pitkä perspektiivi siihen, mitkä asiat saavat ihmiset soittamaan Palvelevaan puhelimeen.

”Peruskuvio on pysynyt aika lailla samana: yksinäisyys ja kuuntelijan puute. Monet soittajat haluavat yksinkertaisesti vain kertoa jollekin arkisista asioistaan. Siitä, miten päivä on mennyt ja mitä kaikkea on tullut tehtyä.”

”Toki välillä kuulee rankempiakin asioita eli soittajalla voi olla vakavia mielen-terveyden ongelmia ja jopa itsemurha-ajatuksia.”

Edellä mainitun kaltaisissa tilanteissa on Sinikan mukaan tärkeintä se, että kuuntelija pysyy rauhallisena ja yrittää myös mahdollisuuksiensa mukaan ohjata soittajaa esimerkiksi terveydenhuollon palvelujen pariin.

”Usein tällaisella soittajalla kyllä jo onkin hoitosuhde muualla. Silloin puhelinpäivystäjän täytyy muistaa, ettei hänen pidä mennä soittajan ja hoitavan tahon väliin.”

Sinikka ei esiinny jutussa koko nimellään eikä kasvoillaan. ”Me päivystäjät pysymme anonyymeina”, Sinikka kertoo.

Palkitsevaa työtä

Sinikka on kokenut Palvelevan puhelimen vapaaehtoistyön mielekkääksi – siitä kertoo jo pitkä ”urakin”.

”On tuntunut erityisen palkitsevalta huomata, kun soittajan tilanne on selkeästi helpottunut. Joskus soittajat myös suoraan sanovat, miten tärkeää heille on tällainen palvelu ja että on joku, jonka kanssa jutella.”

Sinikkaa on pitänyt mukana toiminnassa myös vapaaehtoistyön tarjoama koulutus.

”Meillä on pari kertaa vuodessa luentoja toivomistamme teemoista. Aiheet ovat mielenkiintoisia ja on virkistävää päästä kuulemaan viimeisintä tietoa eri asioista.”

Ennen Palvelevan puhelimen päivystäjäksi ryhtymis-

tä jokaisen on käytävä koulutusjakso.

”On selvää, ettei tällaiseen hommaan voi hypätä ihan kylmiltään.”

”Aina päivystysviikkojen jälkeen meillä on myös yhteisiä palaverreja, joissa käydään läpi viikon asioita ja puretaan eteen tulleita tilanteita.”

Sinikka rohkaisee tulemaan mukaan Palvelevan

puhelimen toimintaan, jos asia yhtään kiinnostaa.

”Soittajien kanssa pärjää kyllä, kun malttaa kuunnella. Ja meillä on oikein mukava vapaaehtoisten porukka, johon mahtuu monenlaista elämäntilanteesta.” ●

PALVELEVA PUHELIN

● Joka ilta klo 18–24 numerossa 0400 221 180

uutta vapaaehtoista nyt koulutuksessa

● Toimii valtakunnallisesti. Kuopion alueella 28 puhelinpäivystäjää ja kuusi

● Vuonna 2024 pystyttiin vastaamaan kaikkiaan noin 37 800 puheluu-

KOLUMNI

Wille Riekkinen
Kuopion hiippakunnan
emerituspiispa

Jeesus ja miinakenttien kutsu

IHMISYYTEEN ja eettisyyteen perustuva kansainvälinen sopimusjärjestelmä antaa ihmiskunnalle toivoa. Yksien saavutuksista on jalkaväkimiinat kieltävä Ottawan sopimus. Sillä on haluttu ehkäistä miinankylvöä, sillä tämä julma sodankäyntitapa osuu tunnetusti myös siviiliväestöön ja eläinkuntaan.

NYT SUOMI ON sopimuksesta irtautumassa, vaikka virallisesti myönnetäänkin, että kansainvälinen asevalvonta ja sopimusjärjestelmä ovat ”Suomen etujen ja ulkopoliittisen linjan mukaisia asioita”. Ulkoministerimme perustelut linjasta poikkeamiselle ovat kuitenkin outoa retoriikkaa: ”Se, että me lähdemme nyt irtaamaan Ottawan sopimuksesta, ei millään taval-

la heikennä meidän sitoutumistamme kansainväliseen sopimusjärjestelmään. Päinvastoin. Me teemme tämän hallitusti.” (Yle 5.4./SS. 6.4.)

EMME KAI ME ainakaan yksilötasolla perustele tekemisiamme sanomalla, että ”kyllä minä lakia noudatan, paitsi silloin kun oma etu toisin vaatii”?

MITÄ JEEBUS tähän sanoisi? ”Joka miekkaan tarttuu, se miekkaan hukuu.” Tai ainakin: ”Kun myönnätte, sanokaa vain: ’Kyllä, kun kiellätte, sanokaa: ’Ei.’ Enempi on pahasta.”

VENÄLÄINEN Leo Tolstoi perusti passifisminsa Jeesuksen Vuorisaarnaan. Siitä kumpuava rauhantahtoisuus on tänä päivänä lähes kokonaan hämär-

tynyt. Sen sijaan **Lutherin** puheet ”oikeutetusta” sodasta saavat entistä jyrkempiä sävyjä. Jääkö ihmisyyden ja ihmiselle annettu tehtävä viljellä ja varjella luomakuntaa kovapanosamuntojen jalkoihin?

OLISIKO AIKA ottaa vielä mietintätauko ja kysyä, miten voisimme irrottautua sotaisesta ratkaisukeskeisyydestä, jota maailma on pullollaan? Millaista vuoropuhelua ja diplomatiata tarvitsemme, jotta luottamusta voitaisiin rakentaa ja samalla pitää kiinni eettisistä linjauksista? Ne kyllä tunnistamme oikeasuuntaisiksi, mutta niitä ei vielä noudateta. ●

KIRKONKIRJAT

Kastetut

Tuomiokirkkoseurakunta
Helmiina Aava Hytönen
Linus Emil Christian Helenius

Alava

Bea Evelia Junttila
Frida Emilia Mäkelä
Inari Alina Seppänen
Johannes Onni Matilainen
Josefiina Elea Räsänen
Lenni Viljo Jalmarin Särkkä
Max Oliver Holopainen
Olivia Evelin Kauppinen
Stina Estella Soranta
Teo Mikael Heikkinen
Tilda Vellamo Hannula
Vilma Marjatta Rissanen

Järvi-Kuopio

Julius Veikko Tapani Turunen,
Kaavi/Muuruvesi
Maisa Johanna Karvonen,
Riistavesi
Meeri Maija Kurkinen,
Vehmersalmi
Noel Heikki Samuel
Smolander, Kaavi
Viktor Riku Turunen, Nilsinä
Selina Josefiina Aurora
Hynninen, Nilsinä
Arttu Erik Hartikainen, Nilsinä

Avioliittoon kuulutetut

Tuomiokirkkoseurakunta
Henna Katariina Männistö ja
Niko Joonatan Väisänen

Kuolleet

Tuomiokirkkoseurakunta

Kirsti Amanda Jaatinen 97
Otto Einar Kerman 96
Arvo Ensio Kohonen 94
Aino Elina Hiltunen 93
Liisa Annikki Kerman 93
Niilo Oskar Hentinen 93
Benjam Parviainen 92
Taina Marjatta Heikkilä 91
Antti Ahonen 90
Matti Heikki Tervonen 88
Aila Marjatta Väättäin 85
Mauri Jorma Juhani Saikkonen 80
Martti Kalevi Lång 78
Terttu Helena Hakulinen 76
Anja Kaarina Kananen 74
Raimo Sakari Jekkonen 71
Eeva Riitta Marttila 68
Harri Heikki Juhani Läärä 63
Sven-Erik Johannes Emtö 63
Jouni Kalervo Luukas 62
Mervi Anneli Nummelin 53

Alava

Ulla-Maija Heleena Nenonen 95
Toivo Olavi Rahkonen 91
Hilma Sohvi Pesonen 90
Leena Katri Annikki Savolainen 89
Toivo Ilmari Kotilainen 84
Juhani Henrik Laine 83
Aila Irmeli Tuhkanen 78
Pirkko Tuulikki Remes 78
Martti Mikael Holm 74
Eija Marita Lappalainen 61
Heta Maarit Heiskanen 55

Järvi-Kuopio

Alisa Sofia Takkinen 0, Juankoski
Aune Elina Räsänen 83,
Vehmersalmi
Marjatta Tuppurainen 83, Nilsinä
Matti Juhani Hiltunen 82, Nilsinä
Erkki Olavi Venäläinen 73,
Juankoski
Eeva Kyllikki Kokkarinen 68,
Tuusniemi
Mika Antero Rissanen 51, Nilsinä
Oiva Johannes Riukulehto 81,
Muuruvesi

Inka Milena Koistinen, Riistavesi

Kallavesi

Aamos Elia Muli
Aino Elle Inkeri Sorsa
Alva Iiris Aurora Peltonen
Aron Veikko Lionel Kekäläinen,
Maaninka
Arvi Sulo Oliver Majuri
Edvin Johan Sakari Mielityinen
Elli Amelia Falck
Elli Karoliina Kröger
Emilia Isla Hetvia Malinen
Helmi Mari Aurora Taskinen
Hertta Iida Orvokki Rosilainen,
Maaninka
Iida Elva Adelia Kosunen
Iida Maria Kröger
Isabel Emilia Morrow
Joel Antti Akseli Pietikäinen
Jooa Kaapo Olavi Larikka, Maa-
ninka
Julius Onni Elias Mulari
Linnea Irene Jasmin Vihavainen
Livia Viola Kotitie
Luukas Eemil Oskari Käyhkö
Max Aati Iivari Hyvärinen
Mea Ava Adelia Hyvärinen
Milla Elina Lähde
Oskari Lauri Emil Leinonen
Osmo Ilkka Tapani Nurminen

Puijo

Aili-Sylvia Heiskanen ja Pauli
Johannes Lampela

Elsa Maria Hyvärinen 95,
Tuusniemi
Aune Annikki Ahonen 81, Nilsinä
Heikki Ensio Hirvonen 75,
Vehmersalmi
Seppo Sakari Weeman 72, Nilsinä
Kaarlo Sakari Kuosmanen 69,
Nilsinä
Aili Aliina Välimäki 88, Kaavi
Keijo Tapio Huovinen 78,
Tuusniemi
Ritva Marjatta Jauhiainen 77,
Nilsinä
Maire Helena Mustonen 68,
Juankoski
Sirpa Elina Korhonen 57,
Riistavesi
Aili Kirsti Julkunen 95, Kaavi
Vilhelm Kustaa Tarvainen 84,
Säyneinen
Hannu Pekka Kalervo Vartiainen
81, Juankoski
Raisa Johanna Merilä 49,
Juankoski
Pentti Oskar Hakkarainen 80,
Vehmersalmi

Kallavesi

Hilkka Raunio 95
Mirjam Johanna Venäläinen 95
Hanna Suhonen 88, Karttula
Pekka Johannes Raatikainen 82,
Maaninka
Inga Irmeli Ollikainen 81,
Maaninka
Veli Jaakko Korhonen 81
Tyyne Mirjam Hyvärinen 80,
Maaninka
Pekka Olavi Argillander 79,
Maaninka
Teuvo Johannes Saarento 79,
Maaninka
Riitta Kaarina Savolainen 78
Aune Annikki Korhonen 76
Rauni Johanna Rautiainen 74
Veli Pekka Airaksinen 73
Riitta Anneli Karvonen 72

Otto Aabel Muli
Rosalia Estella Kotilainen
Telma Elina Lempinen
Vainö Vilhelm Einari Räsänen

Männistö

Amalia Helmiina Korhonen
Edla Sofia Suomalainen
Eevi Vivia Maria Rautiainen
Hannes Eeli Aapeli Pekkonen
Nelli Aurora Torvinen
Oiva Pekka Taavetti Leskinen
Pyry Juho Nikolas Huuskonen

Puijo

Ellen Sofia Pietarinen
Elmo Linus Kaspian Nurmi
Minja Rosa Maria Tukia
Vanessa Amalia Korkalainen

Siilinjärvi

Lilli Matilda Justiina Udd
Ulpu Emma Johanna Rantalainen
Eppu Olavi Mikael Nykänen
Hilla Aino Johanna Kuosmanen
Isla Maria Jutila
Iippo Otto Aukusti Soininen
Vilho Oiva Johannes Toivanen
Jasmin Anni Maarit Heikkurinen
Lyydia Joalin Heimonen
Nita Nuppu Karoliina Koivistoinen
Urho Tapio Saarijärvi

Merja Anita Airasvaara 64
Juha-Pekka Paananen 55
Vera Milaja Matilainen 23,
Karttula

Männistö

Raimo Olavi Hämäläinen 90
Vilho Korhonen 89
Matti Jussi Korhonen 88
Paavo Matti Johannes Koponen 86
Veikko Olavi Pöyhönen 80
Kaija Liisa Kaarina Rissanen 79
Seppo Antero Hiekkalahti 55

Puijo

Irja Maria Niskanen 97
Paavo Asser Koponen 97
Anneli Irene Pitkänen 94
Helga Anneli Tanninen 91
Toivo Koistinen 90
Leena Johanna Räsänen 85
Marja-Liisa Rahikainen 83
Pirkko Leena Marjatta
Tuovinen 76
Juha Tapani Laitinen 66
Sanni Henriikka Heiskanen 28

Siilinjärvi

Eeva Annikki Kokkarinen 73
Erkki Johannes Mönkkönen 80
Kaisa Silja Knuutinen 86
Niilo Olavi Miettinen 89
Veikko Olavi Ruuskanen 88
Heikki Juhani Leivo 86
Betty Siviä Roivainen 95
Jouko Olavi Savolainen 78
Lea Rakel Heikkinen 92
Esko Johannes Kivistö 89
Niina Annikka Tukiainen 55
Mikko Hartikainen 91
Kalle Kukkola 91
Lauri Tapio Toivanen 81
Maire Tellervo Hyvärinen 78
Maija Anneli Iivarinen 83
Saimi Miettinen 101
Terttu Mirjami Jetsu 83

*Luojani, kiitos kaikesta
kauneudesta, minkä voin
aistia ympärilläni:
lehden nupuista, muutto-
lintujen äänistä, puron
solinasta ja auringon
lämmöstä ihollani.*

*Luojani, kasvata minussa
kauneudentajua, että
pitäisin huolta kaikesta
arvokkaasta luodusta
itsessäni ja ympärilläni.*

Aamen.

SANALLISTA

2. sunnuntai pääsiäisestä

”Minä olen hyvä paimen. Minä tunnen lampaani ja ne tuntevat minut, niin kuin Isä tuntee minut ja minä Isän. Minä panen henkeni alttiiksi lampaiden puolesta. Minulla on myös muita lampaita, sellaisia, jotka eivät ole tästä tarhasta, ja niitäkin minun tulee paimentaa. Ne kuulevat minun ääneni, ja niin on oleva yksi lauma ja yksi paimen.” *Joh.10:14–16*

Hyvän Paimenen eväät

Kun Herra hoitaa, paimentaa, ei silloin mitään puutu. Hän kaitsemasta minua ei väsy, ei hän suutu.

Noihin virren 375 sanoihin viitaten voi kysyä, eikä ole ihmisellä hyvä paimen, jos häntä herra paimentaa? Jos olet saanut kokea omien lasten kasvattamisen onnea, varmaankin olet saanut kokea myös väsymystä kaitsemiseen ja suuttumista paimennettaviin. Ei taida ihminen olla Jumalalle sen kummempi paimennettava kuin vanhemmaltaan karkaileva kaksivuotias. Kuitenkin Jumala lupaa pitää huolta siitä, joka tyytyy hänen kaitsentaansa.

*Minua tiellä autuuden hän ohjaa Hengellensä.
Luo tuoreen, vehmaan laitumen hän kutsuu äänellensä.*

Äkkäilevä lapsi tarvitsee vanhempiaan enemmän kuin äkkäilemätön lapsi. Ei meidänkään tarvitsisi Herran kaitsennasta puhua, elleimme olisi kuka milläkin tavalla äkkäileviä. Suutumme toisiimme, toisinaan itseemme ja voipa sitä joskus suuttua Jumalallekin.

Mutta Jumalan tahdossa ei ole kyse äkkäilystä. Kunpa jaksaisimme tehdä sen, mitä ainakin minä haluaisin edellyttää omalta kaksivuotiaaltani: tyytyä Isän tahtoon. Luottaa siihen, että hän tietää paremmin. Ei tähän omin konstin pystyisikään. Hyvä Paimen on jättänyt maanpäälliseen valtakuntaansa sellaiset eväät, että niiden varassa on hyvä olla.

*Hän sielulleni valmistaa runsaimman armopöydän.
Hän Hengellensä vahvistaa, niin että riemun löydän. ●*

Oliver Sivula

Kallaveden seurakunta, vs. seurakuntapastori

ASIANAJOTOIMISTO
KOLARI & CO

Henkilökohtaista palvelua mm.
perhe- ja perintöoikeudellisissa asioissa
Perunkirjoitukset, testamentit, edunvalvontavaltuutukset ym.

Aapeli Kauppakatu 28, 2. krs, 70110 Kuopio | puh. 017 265 7777
toimisto@kolari-co.fi | www.kolari-co.fi

**SATAMAN
SYDÄN**

Koljonniemenkatu 2
70100 KUOPIO

ajanvaraus:
044-7668180

LÄÄKÄREIDEN VASTAANOTOT:

mm. kardiologi, ortopedi, hematologi,
verisuonikirurgi, keuhkolääkäri,
reumalääkäri, yleislääkäri ym.

RAVITSEMUSTERAPEUTTI

HIEROJA

RADIOLOGIA

tietokonetomografia,
ultraääni, röntgentutkimukset

PAIKALLINEN PALVELUSETELI TUOTTAJA

**Kotisiivous, hoiva-
ja hoitopalvelut**

Tilaa maksuton tutustumiskäynti

044 755 6220

kodinunna.fi

UNNA KUOPIO | Kirkkokatu 61 | info.kuopio@kodinunna.fi
UNNA SIILINJÄRVI | Savolantie 1 | info.siilinjarvi@kodinunna.fi

**Testamentti on
kaunis tapa auttaa**

Jo pienelläkin osuudella omaisuudestasi on
suuri merkitys kehityksensä köyhimmille
ihmisille. Lapset voivat päästä kouluun,
nuoret saada ammattikoulutusta ja naiset
keinoja hankkia toimeentulon.

Testamentin teko ei ole vaikeaa.
Tilaa maksuton testamenttioppaamme.
Tarjoamme verkkosivuiltamme mahdollisuuden
laatia testamentin sekä juristin apua.

kua.fi/testamenti

020 787 1201

(Puhelun hinta 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/min)

KUA Kirkon
Ulkomaanapu

SIILINJÄRVI

**Siilinjärven Viinamäen
hautausmaa uudistuu**

Viinamäen hautausmaalla tehdään remonttia kesän
aikana. Urakka keskittyy erityisesti hautausmaan
aluevalaistuksen ja kasteluvesiputkiston uusimiseen.

Merja Tapio teksti

Urakassa uusitaan hautaus-
maan valaistus led-
tekniikalle: hankitaan uu-
det valaisimet sähköpisto-
kepylväineen sekä uusitaan
sähkökaapelointi. Uuden
valaistuksen asentaminen
parantaa hautausmaan tur-
vallisuutta ja viihtyisyyttä,
mutta asennustyöt voivat
aiheuttaa tilapäisiä häiriöitä.
Lisäksi kasteluvesiputkisto
sekä vesipisteet uusitaan.
Alueelle hankitaan myös
roskakatokset.

Hautausmaan etualal-
la sijaitseva historiallinen,
vuonna 1879 ruumisaitaksi

rakennettu vaunuvaja kun-
nostetaan. Vainajia raken-
nuksessa ei enää säily-
tetä, nykyään siellä ovat
arkkujen hautausmaalla
siirtämiseen tarkoitettu-
ja vaunut – siitä vaunuvajan
nimitys. Vaunuvajaa noste-
taan hiukan ylemmäs, ja se
kengitetään uudelleen. Va-
jan nykyisellään huonokun-
toiset ja lahonneet alimmat
hirret uusitaan. Vaunuva-
jaan lisätään myös valaistus
ja sen ympäristö kunnos-
tetaan.

Vaunuvajan kunnostus
tehdään erillisenä pienem-
pänä urakkana kesäkuus-
sa. Suurin remontti teh-

dään asteittain loppukesän
aikana.

Työmaa-alueet aidataan,
ja hautausmaalla liikkumi-
nen järjestetään turvallisesti.
Työt saattavat aiheuttaa
tilapäisiä muutoksia kul-
kureitteihin, mutta kulke-
minen on mahdollista ja
esimerkiksi hautausmaakä-
velykierrokset tullaan järjes-
tämään suunnitellusti.

Seurakunta tiedottaa
remontin etenemisestä ja
sen vaiheista viestintäka-
navillaan, jotta hautaus-
maan käyttäjät pysyvät
ajan tasalla muutoksista
ja mahdollisista häiriöistä
työmaan alueella. ●

**APUA ASIAKIRJOJEN
LAADINTAAN**

Perunkirjoitukset, veroilmoitukset,
edunvalvontavaltuutukset ja testamentit
sekä erilaisten lomakkeiden täyttö.
Kysy tarjous!

Kuopion Invalidit ry.

Savonkatu 16, puh. 0440 378 451
toimisto@kuopioninvalidit.fi

**HAUTAKIVET
SUORAAN VALMISTAJALTA**

VARPAISJÄRVEN GRANIITTI OY

Savonkatu 24, Ollinpuisto,
Kuopio, puh. 017 263 3408
Graniitintie 7, Varpaisjärvi
puh. 017 771 811

Myös lisänimen kaiverukset
ja kiven estisöinnit

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128

Leväsentie 21, 70780 Kuopio
Puh. 044 989 4592
pyykkisatama.fi

**Mainosmyynti
Sanna Kiiveri-
Haverinen**

050 433 0153

sanna.kiiveri-haverinen@hillagroup.fi

Seuraava julkaisupäivä 28.5.,
varaukset 19.5. mennessä.

hilla
group

**Lue lehti verkossa
tai tilaa uutiskirje**

KIRKKO & KOTI

kirkkojakoti.fi

**Tilaa Askel-lehti
edulliseen tarjoushintaan**

3 kk

19€

(Norm. 28 €)

**Tilaa ja
tutustu!**

Tilaus on määräaikainen.

<https://esuite-kotimaa.atexsoftware.com/add-to-cart/2076>

asiakaspalvelu@kotimaa.fi 020 754 2333

Puhelun hinta matkapuhelimesta 8,21 snt/puh. + 14,9 snt/min, lankapuhelimesta 8,21 snt/puh. + 6,9 snt/min. Tilaus alkaa seuraavasta mahdollisesta numerosta ja päättyy automaattisesti tarjousjakson loputtua. Tarjous koskee vain uusia tilaajia Suomessa. Ulkomaisiin tilauksiin lisätään postikulut. Alle 18-vuotiaalla tulee olla huoltajan lupa lehden tilaamiseen. Yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti. Paperilasku 5 € + alv 10 %.

Päiväkerhot 80 vuotta

Kirkon päiväkerhotoiminta on tukenut suomalaisten lasten kasvua, kehitystä ja hengellistä elämää jo sukupolvien ajan.

Päiväkerhot syntyivät perheiden tarpeesta. Kun äidit lähtivät töihin, lapsille tarvittiin hoitopaikka. Niinpä seurakunta tarjosi tilat ja ensimmäiset kerhot alkoivat Turussa, Tampereella ja Helsingissä vuosina 1945–1952. Kerhoja ohjasivat aluksi kotiäidit, mutta pian työhön kouluttauduttiin, ja lastenohjaajista kasvoi oma ammattilaisryhmänsä. Nykyisin päiväkerhoja vetävät varhaiskasvatuksen ammattilaiset, joilla on yhteiskunnallinen kasvatustus- ja ohjausalan perustutkinto.

Päiväkerhotoiminta vakiintui seurakuntien työmuodoksi 1950–60-luvuilla. Vuosikymmenten aikana päiväkerhot ja muu varhaiskasvatus ovat laajentuneet ja monipuolisu-

neet. Nykyisin kirkon varhaiskasvatus pitää sisällään päiväkerhojen lisäksi monipuolista ryhmätoimintaa eri-ikäisille lapsille ja perheille: perhekerhoja, pyhäkoulu-toimintaa, musiikki- ja taideryhmiä, aamu- ja ilta-päiväkerhoja sekä tapah-tumia, retkiä ja leirejä – niin lähi- kuin etämuo-dossa.

Seurakunnan päiväkerhotoiminta on monin ta-

voin hyvä valinta perheen pienimmille, kun lapsi ei osallistu kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Päiväkerho toimii myös osa-aikaista varhaiskasvatusta täydentävänä toimintana.

”Päiväkerhomaksut ovat pieniä ja paikoin toiminta on maksutonta. Jokaisella ohjaajalla on oma kerhoryhmänsä. Pienet ryhmäkoot mahdollistavat jokaisen lapsen kohtaamisen yksilönä. Tutussa ympäristössä arempikin lapsi voi turvallisesti opetella ryhmässä olemista ja kehittää sosiaalisia taitojaan,” kertoo asiantuntija **Raija Ojell** Kirkkohallituksesta.

Syksyn 2025 päiväkerhoihin haku on käynnissä juuri nyt. ●

Olemme apunasi surun hetkellä.
Hienotunteisesti. Kokonaisvaltaisesti.
Asiantuntevasti.

HAUTAUSTOIMISTO Länsivuori

Savonkatu 25, Kuopio
Puh. 017 261 6531, 040 512 1035
www.lansivuoriky.fi

HAUTAUSTOIMISTO

J. Nurro Oy

*Kaikki hautausjärjestelyt
hienotunteisesti ja ammattitaidolla.*

Kauppakatu 55-57 | 70110 Kuopio
www.nurro.fi | 040 505 6287 | hautaustoimisto@nurro.fi

*Palvelemme teitä kaikissa hautausjärjestelyihin
liittyvissä käytännön asioissa luottamuksella,
yksilöllisesti ja ammattitaidolla*

Toimialueena Kuopion seutu ja lähikunnat

Iltaisin ja viikonloppuisin
puh. 040 585 0456

toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

www.hautaustoimistoparviainen.fi

**Hautaustoimisto
Parviainen Oy**

Savonkatu 18 | 70110 Kuopio | ma-pe 9-16 | puh. 017 261 3771

Perunkirjoitukset, perinnönjaot, testamentit ym.

ASIANAJOTOIMISTO ESA AIRAKSINEN

Vuorikatu 26 A, 4. krs, Kuopio
050 3522516, www.esairaksinen.fi

SURUN KOHDATESSA:

Koivumäen Kartano Oy
Koivumäenkuja 18, 70800 Kuopio
Puh: 017 3614 291
kartano@koivumaenkartano.com
www.koivumaenkartano.com

Niiranen

HAUTAUSTOIMISTO 1953

Kuopion Hautaustoimisto Oy Niiranen
Savonkatu 24, 70110 Kuopio
Puh: 017 261 3686
kuopion@hautaustoimistoniiranen.fi
www.hautaustoimistoniiranen.fi

LUOTTAMUSHENKILÖ

Anu Turpeinen
Kallaveden seurakunta

3 KYSYMYSTÄ

1. Miksi haluat toimia luottamushenkilönä?
2. Mitä arvostat seurakunnassasi?
3. Miten haluaisit kehittää seurakuntasi toimintaa?

Lisää yhteisyyttä ja ymmärrystä

1. Henkilökohtainen suhteeni kirkkoon on ollut haasteellinen pitkään, vaikka kristillinen maailmankatsomus minulla on ollut lapsuudesta saakka. Vuonna 2022 minua pyydettiin ehdolle Tulkkaa kaikki -yhdistyksen listoilta vaaleissa, ja tulinkin valituksi sekä Kallaveden seurakuntaneuvostoon että myös Kuopion seurakuntayhtymän yhteiseen kirkkovaltuustoon. Haluan toimia luottamushenkilönä, koska kirkon sanoma on arvokas ja kirkon tekemä työ on monipuolista ja rikasta – molemmat ansaitsevat enemmän arvostusta ja näkyvyyttä, joten haluan tehdä työtä niiden

puolesta. Toinen syy on se, että toivon voivani olla mukana lisäämässä kirkon ja seurakunnan päätöksenteon avoimutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

2. Työntekijöiden sitoutumista ja ammattitaitoa.

3. Toivoisin voivani toimia tavalla, joka edistää ja etsii yhteisyyttä ja ymmärrystä sen sijaan, että korostetaan ristiriitoja ja eroavaisuuksia. Haluaisin selkeyttää ja kehittää seurakunnan hallintoa siten, että se on tehokasta ja palvelee kirkon perustetävää. ●

KIRKKO & KOTI

Kuopion ja Siilinjärven seurakuntalehti

112. vuosikerta
(aiemmin julkaistiin nimellä Siunausta koteihin)

Seuraava numero 28.5.2025

www.kirkkojakoti.fi

Julkaisija Kuopion ev.lut. seurakunnat

Viestintäpäällikkö, päätoimittaja
Minna Siikaniva, puh. 040 4848 273,
minna.siikaniva@evl.fi
Toimitus kirkkojakoti@evl.fi

Taitto Tuija Hyttinen

Ilmoitukset Sanna Kiiveri-Haverinen,
puh. 050 433 0153
sanna.kiiveri-haverinen@hillagroup.fi

Paino Sanoma Manu Oy

Jakelu Suomen Suoramainonta Oy

Painos 57 100 kpl

ISSN 2954-1964

Mitä tehdä jos lehti ei tule?

Jakelupalaute puhelimitse
029 001 0040
(to 9–16, ma, pe 9–14)

Jakelupalaute verkossa
jakelupalaute.fi

Lehteä ei jaeta talouksiin, joissa on ilmaisjakelu- tai mainoskielto.

Marja-Leena Huttunen haaveilee pääsevänsä jonakin päivänä hiljaisuuden retriittiin.

Lepoa ja rauhaa kävellessä

Varhaiskasvatuksen opettaja toteutti haaveensa ja käveli Santiago de Compostelan pyhiinvaellusreitillä yhdessä siskonsa kanssa.

Hanna Valkonen teksti ja kuva

Kaavilainen **Marja-Leena Huttunen** menetti vanhempansa yllättäen reilu 10 vuotta sitten puolen vuoden aikana. Molemmat vanhemmat olivat reilusti alle 70-vuotiaita.

”Viimeistään silloin ymmärsin, miten arvaamatonta elämä on. Edelleen hyvä sanonta on, että ihminen säätää, Jumala päättää. Elämämme on Luojan käsissä”, Huttunen toteaa.

Jumalan huumoria

Samoihin aikoihin heräsi ajatus haaveiden toteuttamiseen.

”Eihän siinä surun keskellä jaksanut unelmoida. Mutta kun pahin suru alkoi väistyä, oli tilaa haaveille. Mitä haluaisin tavoitella, mitä toteuttaa? Olin yli 30 vuotta haaveillut pyhiinvaelluksesta”, Huttunen kertoo.

Ja niin vuotta ennen 50-vuotissynttäreitä, Marja-Leena pakkasi reppun ja lähti siskonsa kanssa kävelemään Santiago de Compostelan pyhiinvaellusreitille pienen pätkän eli noin 120 kilometriä. Pääreitti on yhteensä 800 kilometrin mittainen.

”Todistin itselleni, että pystyin ja pystyn. En voinut uskoa, että suuri haaveeni toteutui”, kertoo Huttunen reissustaan.

Vettä tuli kuin aisaa koko viiden päivän kävelyn ajan, mutta kun he

pääsivät Santiago de Compostelan kirkon portaille, aurinko alkoi paistamaan.

”Jumalan omaa huumoria”, nauraa Huttunen.

”Rohkaisen jokaista toteuttamaan unelmiaan. Pieniä ja suuria. Vaikka välillä joutuisikin epämuksuuteen.”

Kaikella on tarkoitus

Puheet kääntyvät elämän kipukohtiin. Vaikka kukaan ei haluaisi kohdalleen vaikeuksia, jokainen niitä elämässään kuitenkin joutuu kokemaan.

”Uskon kliseisesti, että kaikella on tarkoitus. Ehkä tarkoitus selviää myöhemmin, ehkä ei koskaan”, pohtii kahden lapsen äiti.

”

Suuri haaveeni toteutui.

”Välillä ollaan nenällä, sitten vaan nousee uudelleen. Roikutaan kiinni yksin uskosta, yksin armosta, yksin Jeesuksen Kristuksen tähden.”

Yksi voimaannuttava asia Marja-Leenan elämässä on musiikki. Kaavilla hän toimii seurakunnan vastuuryhmässä ja maallikkoavustajana. Hän tykkää palvella myös musiikissa.

”Laulaminen tekee hyvää sielulle. Minulle musiikki on vastapainoa työlleni”, sanoo varhaiskasvatuksen opettaja.

Marja-Leena esiintyy yhdessä miehensä **Jukan** ja **Jatta Inkisen** kanssa Laulava sydän -lauluryhmässä. Hän on mukana Kimallusnimisessä ylistyslauluryhmässä, sekä laulaa myös yhdessä miehensä kanssa.

”Olen tehnyt työtä muistisairaiden kanssa, ja siellä näin, miten musiikki koskettaa, vaikka sanat alkatkin jo kadota.”

Naisen ensimmäiset muistot laulamisesta liittyvät lapsuudenkotiin, kun Marja-Leena, pikkusisko ja äiti olivat heittäytyneet sängylle ja laulaneet kirjasta lauluja putkeen tuntikausia.

Pää tyhjäksi

Marja-Leena Huttunen haluaa koella asioita ja on ollut monessa mukana niin työelämässä kuin harrastuksissakin. Hän on ollut muun muassa opiskelijavaihdossa Sambiassa ja käynyt sielunhoitokoulutuksen. Yksi unelma vielä odottaa: hiljaisuuden retriitti.

”Tosin mieheni on nauranut, että mitenhän kauan pystyn olemaan

siellä hiljaa”, puheliina tunnettu Marja-Leena kertoo itsekin nauraen.

Pyhiinvaelluksella suurin anti oli se, miten pää tyhjäksi kävelyn aikana.

”

Laulaminen tekee hyvää sielulle.

”Oli rauha ja lepo. Olin vain ja kävelin. Lepoa ja hiljaisuutta kaipaisin tänäänkin, ja ehkä hiljaisuuden retriitissä pääsisin kokemaan jotain samaa. Ehkä voisi samalla rauhoittua kuuntelemaan, mitä Jumalalla on sanottavaa.”

Toisena haaveena on matkustelu. ”Tykkään historiasta ja olisi kiva käydä historiallisissa paikoissa. On pysäyttävää ajatella, että niin ovat ihmiset ennen meitä murehtineet ja iloinneet samoista asioista kuin me nyt.”

”Kuten Saarnaajan kirjassa sanotaan: Ei ole mitään uutta auringon alla”, Marja-Leena Huttunen toteaa. ●